

Ова књига је за:

.....

Назив оригинала:
William Shakespeare
ROMEO AND JULIET

Овај роман део је светског јавног књижевног добра.

© 2022 за ово издање Вулкан издаваштво

ISBN 978-86-10-04179-8

Напомена издавача: Са циљем очувања аутентичности превода Светислава Стефановића, испоштована је транскрипција имена ликова и других назива, а интервенције на тексту од стране издавача биле су минималне и искључиво ортографског карактера у складу са важећим правописним правилима.

Ова књига штампана је на природном рециклираном папиру од дрвећа које расте у одрживим шумама. Процес производње у потпуности је у складу са свим важећим прописима Министарства животне средине и просторног планирања Републике Србије.

ВИЛИЈАМ
ШЕКСПИР

РОМЕО И ЈУЛИЈА

Превео Светислав Стефановић

 Вулканчић

Београд, 2022.

ЛИЦА

ЕСКАЛУС, кнез Вероне

ПАРИС, млади племић, рођак кнежев

МОНТЕКИ } старешине двеју кућа

КАПУЛЕТ } у међусобној завади

Један СТАРАЦ, рођак Капулетов

РОМЕО, син Монтекијев

МЕРКУЦИО, рођак кнежев, пријатељ Ромеов

БЕНВОЛИО, синовац Монтекијев, пријатељ Ромеов

ТИБАЛТ, нећак госпође Капулет

Отац ЛАВРЕНТИЈЕ } калуђери

Отац ЈОВАН } фрањевачког реда

БАЛТАЗАР, слуга Ромеов

САМСОН } слуге

ГРЕГОРИО } Капулетове

ПЕТАР, слуга Јулијине дојкиње

АВРАМ, слуга Монтекијев

АПОТЕКАР

Три свирача

Паж Парисов; Други паж; Један часник

ЛЕДИ МОНТЕКИ, жена Монтекијева

ЛЕДИ КАПУЛЕТ, жена Капулетова

ЈУЛИЈА, кћи Капулетова

ДОЈКИЊА Јулијина

Грађани Вероне; Више жена и људи, рођака обе куће;

Машкаре; стражари; чувари и пратиоци

ХОРУС

Догађа се у Верони и Мантови

ПРОЛОГ

Улази Хорус

ХОРУС: Две куће исто одличне и славне
У лепој Верони где се ово збива,
Са новом кавгом ките мржње давне,
Те грађанска рука грађанску крв пролива.
Из завађених фаталних слабина
Роди се двоје драгих звезде зLOBне,
Несрећна њина и тужна судбина
Закопа њиних родова кавге кобне.
Љубави њине смртоносни вај
И родитеља њиних мржња та,
Којој тек деце им смрт учини крај,
На позорници игра се часа два:
То ухом пажљивим пазите, молимо,
Па што не успе, ми да поправимо.

ПРВИ ЧИН

ПРВА ПОЈАВА

ВЕРОНА. ЈАВНО МЕСТО

*Улазе Самсон и Грејорио од Кайулејове куће,
оружани мачевима и штићковима*

САМСОН: Грејорио, тако ми части, ми нећемо да вадимо угљевље из жари.

ГРЕГОРИО: Не, јер онда бисмо били при жари.

САМСОН: Ја мислим, кад смо од гнева у жари, ми потегнемо мач.

ГРЕГОРИО: Богме, док си жив, чувај свој врат од ужара.

САМСОН: Ја брзо ударам кад се покренем.

ГРЕГОРИО: Али се не покрећеш брзо да би ударио.

САМСОН: Једно псето из Монтекијеве куће покренуће ме.

ГРЕГОРИО: Покренути се значи побећи, а бити јунак значи остати. Зато, кад се покренеш, ти побегнеш.

САМСОН: Једно псето из те куће покренуће ме да останем. Ја ћу и на зид за сваким Монтекијевим момком ил' девојком.

ГРЕГОРИО: То показује да си шуша, јер најслабији траже зид.

САМСОН: То је истина. И зато жене, пошто су слабије грађе, њих увек притисну уза зид. Зато ћу да стрекнем све Монтекијеве момке са зида, па да притиснем његове девојке уза зид.

ГРЕГОРИО: Свађа је међу нашим господарима и међу нама, њиним момцима.

САМСОН: Свеједно, ја хоћу да се покажем као тиранин. Кад сам се био са момцима, хоћу да будем суров и са девојкама, посећи ћу им главе.

ГРЕГОРИО: Зар девојачке главе?

САМСОН: Да, главе девојкама или девојачке главе. Схвати то у ма ком смислу да хоћеш.

ГРЕГОРИО: Нека они то разумеју који осете.

САМСОН: Осетиће они мене док могу да стојим, а познато је да сам ја згодно парче меса.

ГРЕГОРИО: Врло добро што ниси риба. Јер да си то, ти би био суви бакалар. Потегни тим оружјем! Ево двојице из Монтекијеве куће.

САМСОН: Мој голи мач је извучен, почни свађу па ћу ја помоћи с бока.

ГРЕГОРИО: Како? Окренути леђа па побећи?

САМСОН: Не бој ми се.

ГРЕГОРИО: Није него ћу се ваљда ја тебе бојати!

САМСОН: Хајде нека право буде на нашој страни – нека они први почну.

ГРЕГОРИО: Ја ћу се у пролазу намргодити на њих, па нека они то тумаче како хоће.

САМСОН: Не, него онако како смеју. Ја ћу им показати шипак. То је увреда за њих ако је отрпе.

Улазе Аврам и Балџазар.

АВРАМ: Је л' ви нама показујете шипак, господине?

САМСОН: Ја показујем шипак, господине.

АВРАМ: Је л' ви нама показујете шипак, господине?

САМСОН: (*У сѝрану Греѝорију.*) Је ли право на нашој страни ако кажем „да“?

ГРЕГОРИО: Није.

САМСОН: Не, господине, ја не показујем вама шипак, господине, али ја показујем шипак, господине.

ГРЕГОРИО: Хоћете ли ви кавге, господине?

АВРАМ: Кавге, господине, нећу, господине.

САМСОН: Ако хоћете, господине, и ја сам за то. Ја служим исто тако добра господара као и ви.

АВРАМ: Не бољег, господине?

САМСОН: Добро, господине.

ГРЕГОРИО: Реци „бољег“! – Ево, долази један од рођака нашег господара.

САМСОН: Да, бољег, господине.

АВРАМ: Лажете, господине!

САМСОН: Извучите мач ако сте човек. Грегорио, не заборава свој неодољиви ударац.

[Бију се. Улази Бенволио, из даљине.]

БЕНВОЛИО: Разиђите се ви, будале једне!
У корице те ваше мачеве!
Ви не знате шта радите.

[Обори им мачеве. Улази Тибалт.]

ТИБАЛТ: Шта, потежеш међ јадне зечеве?
Окрен' се амо, погледај своју смрт.

БЕНВОЛИО: Ја само чувам мир. Увуци мач,
Ил' дај га, да са мном ове развадиш.

ТИБАЛТ: Зар мач извући, а причат о миру?
Мрзим ту реч као што мрзим тебе
И пакао и Монтекије све.
Брани се, кукавицо!

[Бију се. Улази више људи из обе куће и мешају се у борбу. Заштита грађани и сивражари са мошкатама.]

ПРВИ ГРАЂАНИН: Нацаке, виле, мотке! Удрите!
Доле Капулети! Доле Монтеки!

Улази Кајулеј у ојршачу и Леги Кајулеј

КАПУЛЕТ: Откуд та вика? Дај мој дуги мач!

Л. КАПУЛЕТ: Та штаку, штаку! Што ти тражиш мач?

КАПУЛЕТ: Ја кажем мач. Јер ту је Монтеки
И витла мачем мени у пркос!

Вилијам Шекспир

Улазе Монтеки и Леги Монтеки

МОНТЕКИ: Капулет, нитков! – С пута, пусти ме!

Л. МОНТЕКИ: Ни стопе не крени, да тражиш ђавола!

Улази кнез са својом свињом

КНЕЗ: Бунтовни поданици, непријатељи мира,

Што крвљу суседа скрнавите мач!

Зар не чују? – О људи, зверови!

Што ватру гасите кобног беса свог

Пурпурним врелима жила рођених.

По казну мука, баците злоковано

Оружје то из руку крвавих,

Па узбуђеног кнеза чујте суд:

Ти, Монтеки и стар Капулете,

Већ три сте грађанске буне подигли

Из пусте речи, и улица мир

Већ трипут сте нам нарушили ви.

Учинисте да стари грађани Вероне

Озбиљне, достојне збаце наките,

Па старим рукама зграбе стари мач,

Зарђан миром, да вам раздвоје

Ту зарђану мржњу. Будете л'

Још једном опет град узбунили,

Ваши животи платиће залог мира!

Засад сви други хајте, одлазите!

Ви, Капулете, са мношћете поћи,

А ви, Монтеки, по подне дођите

У Стари град, где нам је јавни суд.

Да даљу ми жељу чујете о том.
Још једном, под претњом смрти, одлазите!

*Излазе Кнез са њрајњом; Кајулеј, Леги
Кајулеј, Тибалиј, њрађани и слује.*

МОНТЕКИ: Ко стару свађу с нова потпири?
Синовче, виде ли кад је почело?

БЕНВОЛИО: Ваше и вашег противника слуге
Већ беху у тучи кад сам пришао.
Потегнем да их развадим, ал' ето
У исти мах обесног Тибалта,
Са спремним мачем. Док ми сипаше псовке
У уши, мач ми над главом витлаше,
Секући ветар који неозлеђен
На ударце му звиждаше подсмехом.
Док ми измењасмо бодове, ударце,
Све више и више их дође, борећ се,
И с једне и друге стране, докле кнез
Не дође и обе стране растави.

Л. МОНТЕКИ: А где је Ромео? Јеси л' га видео данас?
Волим што није био у тој гужви.

БЕНВОЛИО: Госпо, на један час пре но што сунце
Кроз истока златан прозор провирну,
Немир ме неки отеро да шетам.
Кад тамо, ја у јаворовом луку,
Што је на западној страни вароши,
Сретох у раној шетњи вашег сина.

Ја пођох к њему, он ме опази,
И у густину шуме побеже.
Мерећ му жеље својом сопственом,
Што тад највише тражих, да не будем нађен,
Уморном себи сувише и сâм,
Пођох за својом, не за његовом тугом,
Склоних се рад кô он што побеже рад.

МОНТЕКИ: Већ чешће су га јутром виђали,
Где росу рану множи сузама,
А облацима додаје још више
Облака својим дубоким уздасима.
Ал' чим би сунце, што све разведрава,
На даљном истоку с одра Зорина
Откриват стало мрке засторе,
Мој тужни син би кући побегô
Од светлости, па би се закључô
У осамљеној својој собици,
Прозоре застрô, дан истерô ван,
И направио вештачку себи ноћ.
Тај сумор може да уроди злом,
Не отклони л' се добрим саветом.

БЕНВОЛИО: А знате ли му узрок, стриче драги?

МОНТЕКИ: Нит знам нит могу од њега сазнати.

БЕНВОЛИО: Јесте л' навалили за то кадгод на њ?

МОНТЕКИ: И ја и многи пријатељи већ.

Ал' он сам својој жељи саветник –

Ромео и Јулија

Колико добар не знам казати –
Ал' тако веран, нем и затворен,
Радозналости свакој неприступан,
Кô пупољак што га изгризе црв
Пре но што зраку лишће рашири
И своју лепоту сунцу открије.
Да ми је сазнати откуд његов јад,
Како бих знао, помогô бих му рад.

Улази Ромео из даљине

БЕНВОЛИО: Ево га долази. Склон'те се у крај.
Ја морам сада дознати његов вај.

МОНТЕКИ: Желим да будеш срећан оставши ту,
Да дознаш од њега праву истину.
Хајдемо, госпо.

Излазе Монџеки и Леги Монџеки

БЕНВОЛИО: Добро јутро, рођаче.

РОМЕО: Зар је дан
Овако млад?

БЕНВОЛИО: Тек изби девет.

РОМЕО: Ах,
Што дуги изгледају тужни часови!
Је л' то мој отац што је отишô
Овако нагло?

БЕНВОЛИО: Он. А какав сумор
То Ромеове дужи часове?

РОМЕО: Јер нема, што их, кад се има, крати.

БЕНВОЛИО: Да ниси пао у замке љубави?

РОМЕО: Не, испао сам.

БЕНВОЛИО: Зар из замка ти'?

РОМЕО: Из срца оне што ме ухвати.

БЕНВОЛИО: Авај, што љубав нежна изгледа,
А окусиш је, грозна л' од ње зледа!

РОМЕО: Ах, како љубав тамо огрнута
Зна и без ока својој вољи пута.
А где ћемо на ручак? – Боже мој,
Каква то овде беше тучњава?
Но не причај ми, све сам чуо већ.
С омразом овде има посла тма,
Ал' више с љубављу. Онда љубави
Омражљива, о мржњо љубећа!
О све из ничег прво створено!
Лакоумље тешко, збиљска таштино,
Незграпна збрко лепих облика,
Оловна крила, ватро студена,
И сјајни диме, здравље болесно,
И будни сну, што није оно што је.
Ту љубав ја сад осећам, а сâм